

Внесок академіка О.О.Шалімова в торакальну фтизіохірургію

Дужий І.Д., Шевченко В.П., Солодовник О.В.
Кафедра загальної хірургії медичного інституту
Сумського державного університету

Хірургія туберкульозу легень в Україні має тривалу і яскраву історію. Її формування відноситься до початку 30-х років минулого століття. Незабутню сторінку в ній вписали П.І.Костромін, В.М.Савич. Пізніше, у післявоєнний час – Г.Г.Горовенко, І.М.Сліпуха, М.С.Пилипчук, роботи цих авторів у той період стосувались головним чином колапсохірургічних втручань.

Особливий внесок у розвиток хірургії легень взагалі, а фтизіохірургії зокрема, вагу якого важко переоцінити, зробив славний тандем геніальних хірургів М.М.Амосова і О.О.Шалімова. Окреме слово про Олександра Олексійовича. На початку 50-х років антибактеріальна терапія туберкульозу лише починала вимальовуватись на тлі різноманітних колапсотерапевтичних та колапсохірургічних втручань. Останні, безумовно, давали ефект, але без застосування антибактеріального «прикриття» самого втручання та подальшого лікування туберкульозного процесу надіятись у повній мірі на бажаний ефект було важко. З огляду на це Олександр Олексійович удосконалив і втілював у життя оперативне втручання безпосередньо на туберкульозній каверні – кавернотомію. Сутність операції складалась у розтині каверни, розташованої субплеврально. Після цього впродовж деякого, інколи значного, часу порожнина каверни санувалась можливими на той час методами, в тому числі і за допомогою мазі О.Вишневського.

Окрім цього метода лікування деструктивних форм туберкульозу легень О.Шалімов втілював у життя метод закритої кавернотомії, який і сьогодні залишається на озброєнні хірургів України та інших країн СНД. Результати своїх спостережень Олександр Олексійович опублікував у таких часописах, як «Хирургия» (1955, № 12) та «Проблемы туберкулеза» (1956, № 3).

Особливо треба відмітити оперативне втручання, запропоноване О.Шалімовим, яке передбачало надточне видалення каверни із легеневої паренхіми при кавернозному та фіброзно-кавернозному туберкульозі легень. Практично Олександр Олексійович зробив спробу виконати кавернектомію. Ця операція стала прабразом втручання, яке сьогодні в нашій державі розроблено і удосконалено у клініці професора Б.В.Радіонова та у Росії у клініці професора В.Н.Наумова. Дане втручання передбачає енуклеацію туберкулом.

Отже, геній академіка О.Шалімова залишив яскравий слід не лише в хірургії черевної порожнини, а і в хірургії торакального туберкульозу. Цей слід має не лише практичне значення, а й наукове.

Істинно – Великий – Великий у всьому.

Завідувач кафедри загальної хірургії
професор доктор медичних наук

І.Д. Дужий